

Kommunedelplan for kultur **(2006-2017)**

Vedtatt av
kommunestyret
22.11.06

Innhold :

Del A: Politisk beslutningsdokument

	<i>side</i>
1. Innledning med bakgrunn for planen og mandat	
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Organisering og planprosess	3
1.3 Mandat og tilleggsoppdrag	4
1.4 Komiteens tilnærming til mandat og tilleggsoppdrag	4
2. Forholdet til andre planer, mål og utviklingstrekk.	
2.1 Lovgrunnlaget	7
2.2 Nasjonale, regionale og kommunale planer	7
2.3 Regional utvikling	8
2.4 Kommunale planer og prosjekter	9
3. Komiteens hovedperspektiver og valgte vinklinger	
3.1 Kulturplanens verdigrunnlag	10
3.2 Moderne kulturplanlegging	10
3.3 Kommunens rolle	11
3.4 Strategiske innsatsområder og hovedmål	11
4. Visjon og mål	13
5. Handlingsprogram	20
<i>Del B: Administrativ faktadel (egen innholdsfortegnelse)</i>	22

1. Innledning med bakgrunn for planen og mandat

1.1 Bakgrunn

Kulturplankomiteen ble opprettet og fikk sitt oppdrag via K-sak 0111/02. Komiteen ble reopnevnt etter kommunevalget i 2003 og fikk sitt endelige mandat i delegert vedtak av 31.03.04, sak 04/01439.

I saken heter det bl.a.:

”Bakgrunnen for å videreføre arbeidet er at kulturområde er sammensatt og favner om mange ulike problemstillinger og utfordringer. Samarbeid på tvers av fagområder er en sentral forutsetning og Kulturplanen bør derfor utgjøre noe annet en tradisjonell sektorplan.

Planen bør ved siden av å fokusere på kultur/fritid, ha en strategisk vinkling i forhold til temaer som kultur og næring, stedsutvikling og andre relevante plan- og samfunnsmessige forhold av betydning for en kommune/region som opplever befolkningsvekst og utbyggingspress.”

1.2 Organisering og planprosess

Komiteens medlemmer:

Wenche Strand, leder(AP)

Lars Velsand(SP)

Jon Strindhaug(SV)

Anne Lene Johansen(AP)

Roar Bjerkehagen(H)

Komiteen hadde sitt første konstituerende møte 05.05.04. Komiteen har avholdt 15 ordinære møter, samt 3 arbeidsmøter. Videre har den deltatt på to befaringer/arbeidsmøter med formannskapet i Gran. Ett om bibliotekstruktur og ett om planer for kulturbygg på Hadeland Næringshage (skogskolen). Leder orienterte kommunestyret om planprosessen 06.10.04. Leder deltok i åpent møte om biblioteksaken i Brandbu. Komiteen avholdt dialogmøte med inviterte deltagere fra kulturliv og næringsliv i kommunen 21.03.06.

Fremdriften i komitéarbeidet har vært preget av to vesentlige forhold:

Kommunestyret innførte en midlertidig pause i alt komitéarbeid i kommunen fra september 2004 til januar 2005. Videre ble hele først halvår av 2005 og deler av høsten, preget av en omfattende prosess rundt politisk sak/høring om bibliotekstruktur/ kjøp av Granvang. Saken ble endelig behandlet i kommunestyret 19.10.05. Sak om regionalt kulturbygg ble behandlet av kommunestyret 31.08.05

Administrative representanter i arbeidet har vært:

Rådmannsrepresentant: Berit Halvorsen, assisterende rådmann

Fagsekretær: Grete Gausemel, kultur- og miljøvernkonsulent

Administrativ arbeidsgruppe fra Gran kommune:

Grete Øverlier(virksomhetsleder Kulturkontoret for Lunner og Gran), Martha Tuff(kulturkonsulent), Hanne Lene Lien/Øyvind Sørli etter 01.01.06 (Plan og bygg), Dag Nicolaisen(spesialkonsulent Næring), Grete Gausemel (kultur- og miljøvernkonsulent)

1.3 Mandat og tilleggsoppdrag

A. Mandatets innhold og ordlyd

”Gran kommunes budsjett- og økonomiplanarbeid har i sterkere grad enn tidligere fokus på målsettinger og målstyring. Deler av kulturområdet mangler et håndterlig målgrunnlag og hovedformålet med utarbeidelsen av en overordnet kulturplan blir derfor utviklingen av relevante og konkrete målsettinger som kan peke ut retningen for den videre utviklingen av den overordnede kulturpolitikken i Gran kommune.

I tillegg skal komiteen være premissgiver for kommunens holdninger til den regionale kulturbyggkomiteen og videreføre det arbeidet som er gjort for å avklare framtidig bibliotekstruktur og samarbeidsformer.”

B. Tilleggsoppdrag

Ved siden av det brede og overordnede oppdraget som dette mandatet utgjør, har Kulturplankomiteen fått tilleggsoppdrag gjennom mer konkrete og direkte handlingsrettede målsettinger via budsjett- og økonomiplanene både fra 2004-2007 og 2005-2008 :

- For 2005 ble det innarbeidet to vesentlige målsettinger for bibliotekområdet som kom til å stå sentralt i kulturplankomiteens arbeid.
 - Avklare **bibliotekstruktur** innen 01.04.05 – uavhengig av tidligere føringer
 - Avklare **biblioteklokaler** innen 01.09.05.
- Fra tidligere års målsettinger var det i tillegg lagt opp til at kulturplankomiteen skulle utarbeide **mål for kinodriften**, bl.a. ny teknologi.

1.4 Komiteens tilnærming til mandat og tilleggsoppdrag

A. Generell tilnærming til mandatet

Overordnet plandokument:

Komiteen har lagt vekt på mandatets forutsetning om at kulturplanen skal fungere som et strategisk og overordnet plandokument. Formålet med planen skal være å:

- synliggjøre og prioritere mål og strategier for en kulturpolitikk
- klargjøre hva som er kommunens rolle og oppgaver i kulturpolitikken
- kommunisere ønsker og forventninger til samarbeid med lokalsamfunn og viktige samfunnsaktører (offentlig sektor, næringsliv, private og frivillig sektor)

Målene skal bidra til at kulturdimensjonen trekkes med som viktige premisser i det forestående arbeidet med:

- kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- kommunedelplaner , temaplaner og prosjekter
- budsjett- og økonomiarbeid
- virksomhetsplaner

Kulturplankomiteens intensjon er at forslaget til Kulturplan skal kunne fungere som en naturlig del av plangrunnlaget i aktuelle strategi- og utviklingsprosesser samtidig som den skal fungere som et hensiktsmessig kunst- og kulturpolitisk styringsdokument.

Planen angir utviklingsretninger og hovedinnsatsområder og forslagene til overordende målsettinger bør om ønskelig, kunne fungere som knagger for utvikling av mer konkrete og handlingsrettede mål knyttet opp mot framtidige økonomiplaner og årsbudsjetter.

Regionalt kulturbygg:

I tråd med mandatet har kulturplankomiteen kommet med vurderinger og innspill i hørings sak om ” Regionalt kulturbygg – sluttrapport fra arbeidsgruppa”(Regionrådssak 010/05). Kommunestyret behandlet saken i møte den 31.08.2005 (KST-sak 0060/05), og det ble fattet følgende vedtak:

”Gran kommune mener arbeidsgruppas rapport gir grunnlag for videreutviklingen av en regional kulturbyggstrategi for Hadeland. De skisserte forutsetningene bør imidlertid i sterkere grad

- *ses i sammenheng med andre pågående eller aktuelle regionale utviklings- og samarbeidsprosesser.*
- *forankres i en felles, fremtidsrettet diskusjon om ønsket kulturutvikling for Hadelandsregionen, hvor også kulturlivets og kulturnæringenes fremtidige betydning gis en bredere vurdering/drøfting.”*

Bibliotekstruktur:

Komiteens oppdrag ble ytterligere spesifisert og konkretisert i tilleggsoppdrag gjennom kommunens økonomiplan.

B. Oppfølging av tilleggsoppdragene

Bibliotekstruktur:

Kommunestyret behandlet 22.06.2005 i K-sak 0049/05: Delinnstilling fra kulturplankomiteen: bibliotekstruktur/-lokaler - forslag om kjøp av Granvang (godkjenning intensjonsavtale)

Denne delen av oppdraget har kulturplankomiteen vurdert og håndtert på to ulike måter. Bibliotekspørsmålene ble søkt midlertidig løst gjennom initiativ til kjøp av Granvang. Temaet har vært gjenstand for politisk debatt og resultert i vedtak som innebærer at Gran kommune nå står som eier av Granvang. Planlegging og tilrettelegging for at bibliotekfilialen på Gran flyttes til Granvang – og samlokaliseres med Hadeland kulturskole, er initiert og under gjennomføring.

Den mer helhetlige løsningen for bibliotekstruktur-spørsmålet, vurderes som forutsatt i konklusjonene i arbeidet med regionale kulturbyggfunksjoner, som et sentralt punkt i forbindelse med detaljplanleggingen av utbyggingen av Hadeland videregående skole. Komiteen anbefaler at det legges til rette for samlokaliserte bibliotektenester med helhetlige løsninger i tilknytning til Hadeland videregående skole.

Film/kino

Kulturplankomiteen har med bakgrunn i mandatets form, valgt å ikke fremme egne driftsmål for Brandbu kino. Komiteen anser at dagens kinotilbud ligger på "riktig nivå" og framhever gjennom de overordnede målsettingene bl.a. at Brandbu kino må henge med i den teknologiske utviklingen (digitalisering) innefor film- og kinoområdet.

C. Andre tematiske avgrensninger

Tverrfaglig og sektorovergripende plan :

I bakgrunnen for mandatet heter det: "*samarbeid på tvers av fagområder er en sentral forutsetning og kulturplanen bør derfor utgjøre noe annet enn en tradisjonell sektorplan*".

Komiteen har lagt til grunn at en lokal kulturpolitikk vil måtte bygge på flere ideologiske begrunnelser og motiver, og dermed kunne få en tilnærming både til sosialpolitiske og næringspolitiske mål og verdier for kommunen. Nærliggende er de tradisjonelle samarbeidsområdene for kultur: helse, levekår, barn/unge, skole, fritid og i de senere år spesielt fokuserte områder som næring, reiseliv, regional utvikling, stedsutvikling, innovasjon, det flerkulturelle samfunn osv.

Komiteen viser konkret til en rekke lokale planer og prosjekter i Gran om disse temaene (se kap. 2). Analyse- og måldelene i disse arbeidene danner et viktig grunnlag for perspektiver og mål i kulturplanen, og ikke minst det verdigrunnet planen bygger på.

Andre stikkord for helhetlig og sektorovergripende vinkling – og som utdypes nærmere i plandokumentet er: *moderne kulturplanlegging, partnerskap, kulturprofilering, informasjon og kommunikasjon medvirkning/involvering*.

D. Forholdet til kulturplanens faktadel

Gran kommunes administrasjon har utarbeidet planens faktadel. Faktadelen beskriver:

- nåsituasjonen, kvantitativt og kvalitativt
- viktige planforutsetninger - endrede rammer, behov, føringer og virkemidler
- konkrete endringsbehov
- konsekvenser av nye mål

Komiteen har i planprosessen erfart at faktagrunnet i form av forutsetninger og rammebetingelser har endret seg. Både nye nasjonale planer og ikke minst det regionale utviklingsarbeidet har påvirket perspektiver og tenkemåte og gitt nye impulser til planprosessen (sentralisering, skolestruktur, lokalisering/samlokalisering).

2. Forholdet til andre planer, mål og utviklingstrekk.

2.1 Lovgrunnlaget

Plan- og bygningsloven § 20 om kommuneplanlegging angir at:

*”Kommunene skal utføre en løpende kommuneplanlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og **kulturelle** utvikling innenfor sine områder.”*

Den generelle kulturpolitikken mangler sammenlignet med mange andre politikkområder et overordnet lovgrunnlag. Kommunene har pr. i dag få lovpålagte kulturoppgaver, og står relativt fritt i å velge nivå på og utforme sin kulturpolitikk. Unntak er oppgaver som følger av særlover som Lov om kulturminner, Bibliotekloven, Lov om film og videogram og Opplæringsloven(kulturskoler) og Lov om den norske kirke som regulerer enkeltområder innenfor kultur og kulturoppgaver.

Ny Kulturlov:

Regjeringen har i Soria-Moria-erklæringen slått fast at Regjeringen vil innføre en enkel, generell kulturlov som uttrykk for det offentliges ansvar på kulturfeltet. Loven vil komme på høring i løpet av 2006.

2.2 Nasjonale, regionale og kommunale planer

Komiteen har i tråd med mandatet anlagt et *bredt samfunnsperspektiv* på kulturpolitikkenes betydning for lokalsamfunn og samfunnsutvikling.

Komiteen har vurdert endringsbehov som følger av utviklingstrekk i den generelle *samfunnsutviklingen* – nasjonalt, regionalt og i lokalsamfunnet - og av *rammebetingelser* slik vi finner de i nasjonale, regionale og kommunale rammeplaner og styringsverktøy.

Nasjonale planer:

- Nye og gjeldende stortingsmeldinger, NOUer

Regionale planer/ prosjekter:

- Fylkesplan for Oppland(Mulighetenes Oppland)
- Regionalt handlingsprogram for Oppland
- Regionale sektorplaner (bibliotek, kulturnæring, kulturminnevern, museum, idrett /friluftsliv osv)
- Innlandet 2010
- Fylkesdelplan for Hadeland
- Prosjekt ”Barn og unge på Hadeland velger positiv livsstil”
- Kommunestrukturprosjektet for Hadeland
- Skjønnsmiddelprosjektet for Hadeland(bl.a IKT)
- Reiselivsprosjekt for Hadeland
- Næringsutvikling Randsfjorden

Kommunale planer/prosjekter :

- Kommuneplan(rullering av samfunnsdelen igangsatt i 2006)
- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet(2004-2015)
- Kommunale sektorplaner/prosjekter:
 - Næringsplan for Gran kommune
 - Psykiatriplan for Gran
 - Plan for psykisk helsearbeid
 - Fysak (Fysisk aktivitet)
 - Pågående komitearbeider : skolestruktur, barnehageplan, skoleutvikling
 - Stedsutviklingsprosjekter: Granavollen – St.Petri og Gran Sentrum (grunnlag Kommunedelplan)

Økonomiplan/budsjett for Gran 2006 -2009

2.3 Regional utvikling

Fylkesdelplan for Hadeland/ regionalt samarbeid:

Det regionale kultursamarbeidet mellom hadelandskommunene er godt utviklet på mange områder - bl.a. gjennom samarbeid og drift av ulike kulturinstitusjoner, felles kulturkontor for Lunner og Gran, museum, idrett, barn/unge, reiseliv, næringsutvikling. Det er nylig opprettet et felles kulturråd for Lunner og Gran.

Komiteen ønsker imidlertid å peke på at den gjeldende Fylkesdelplanen for Hadeland i liten grad omtaler regionens kulturliv og kulturpolitiske temaer. I sak om regionalt kulturbygg pekte Gran kommune mer generelt på dette – og mente at det i arbeidet med å definere en regional kulturbyggstrategi, burde utvikles regionale mål og innsatsområder som kan bidra til å styrke regionens samlede kulturprofil.

I samme sak ble det også pekt på andre regionale utfordringer som vil berøre kulturområdet og den konkrete kulturbyggsaken som:

- struktur for videregående skole på Hadeland (*nå vedtatt*)
- regionalt samarbeid om kulturtilbud – herunder kulturtilbud for barn og unge
- kulturtilbudenes betydning for bokkvalitet og markedsføring av bo-regionen Hadeland
- den generelle debatten om lokalisering av regionalt viktige funksjoner og tilbud

Komiteen har lagt til grunn at de regionale kultursamarbeidet bør fortsette og videreutvikles, og at det for en del sentrale områder ville være ønskelig med ytterligere planforankring for regional kulturutvikling.

”Barn og unge på Hadeland velger positiv livsstil”

Prosjektet er forankret i Fylkesdelplanen for Hadeland (2004-2015) og er regionens satsning for barn og unge i planperioden.

Prosjektet skal sette fokus på forebyggende arbeid for barn og unges oppvekstmiljø, og har til hensikt å bygge nettverk mellom ulike organer som jobber med forebyggende arbeid for barn og ungdom og mellom det offentlige og frivillig sektor på Hadeland.

Komiteen har som utgangspunkt at Hadeland har et rikt kulturliv og kulturtilbud for barn og unge, med stor betydning for oppvekstmiljøet. Barn og unge bør stimuleres både til

egenaktivitet og deltagelse i organisert virksomhet. Kulturplanen skal bidra til å løfte fram disse behovene og fremheve det forebyggende perspektivet ved kultur.

2.4 Kommunale planer og prosjekter

Kommuneplan for Gran (1998 -2010)(samfunnsdelen) hadde hovedtemaene : bomiljø/nærmiljø/grendemiljø og næringsutvikling. Temaene ble i påfølgende økonomiplaner videreutviklet i form av visjon og overordnede mål for planperiodene.

Den generelle samfunnsutviklingen og ikke minst et tydeligere og mer uttalt nær-Oslo-perspektiv, samt temaer som regiontilknytning/tilhørighet, kommunestruktur, regionalt samarbeid og grendestruktur/sentralisering vil være eksempler på viktige temaer ved revisjon av samfunnsdelen. Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel ble igangsatt våren 2006.

Komiteen mener kulturplanen gir viktige innspill og premisser for kommuneplanens samfunnsdel.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2004-2015) er blitt et godt innarbeidet og funksjonelt styringsverktøy for politikere og administrasjon.

Komiteen opplever at målsettingene knyttet til hovedmål 1 – ”**Kultur for alle**”- harmonerer godt med mål og strategier slik de er uttrykt i Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2004-2015) og har derfor ikke valgt å innarbeide nye og egne målsettinger for det idrettspolitiske fagområdet i kulturplanen.

Næringsplan for Gran(2005) peker på kulturbasert næringsutvikling som ett av fire strategiske mål i planen. Det er spesielt næringsutvikling med basis i kulturlandskap og kulturarv som fremheves. Kultur næringer(kunst- og kulturproduksjon m.m) er ikke spesielt nevnt i planen.

Komiteen ønsker å løfte fram temaet kultur- og kulturbaserte næringer i kulturplanen, og bidra til at dette også settes sterkere på den politiske dagsorden i kommunens næringspolitiske arbeid og regionalt utviklingsarbeid.

Stedsutvikling er satt på dagorden både i gjeldende kommuneplan, egne retningslinjer i fylkesdelplan for Hadeland og prosjekter i regi av kommunen(Granavollen – St.Petri/Hadeland folkemuseum og Gran sentrum). Her vektlegges både fysiske/ estetiske kvaliteter, kulturlandskap/byggeskikk, lokalt særpreg, næringsaktivitet og kulturaktiviteter.

Komiteen ønsker å forankre temaet ytterligere i kulturplanen, og da med hovedvekt på kulturelle ressurser og behovet for møteplasser/arenaer for kunst og kultur - og en funksjonsfordeling av slike tilbud i kommunen. Kulturarv og kultur og næring løftes også fram i planen, og med klare koblinger til aktivitet og fysisk planlegging i tettsteder/sentrum.

Helse i plan er et nasjonalt forsøksprosjekt som Gran kommune deltar i. Sentrale myndigheter ønsker å styrke folkehelsen ved å forankre folkehelsearbeidet i kommunale og regionale plan- og beslutningsprosesser.

Komiteen legger til grunn at helse og trivselsaspektet ved kultur i dag ivaretas godt gjennom kommunens i plan- og prosjektarbeid og de nettverk som er opprettet. Det forebyggende perspektivet er lagt til grunn for kulturplanen.

3. Komiteens hovedperspektiver og valgte vinklinger

3.1 Kulturplanens verdigrunnlag

Kulturplanens verdigrunnlag bygger i stor grad på et almengyldig og generelt tankegodt, og forståelse for sammenhengen mellom individ, samfunn og politikk i eget lokalsamfunn. Verdigrunnlaget utgjør et fundament for *begrunnelsen* og *formålet* med planen og et grunnlag for valg av mål og innsatsområder.

Kulturplanens verdigrunnlag:

- Gode kulturopplevelser bidrar til et rikere og mer meningsfylt liv, vekst og utvikling for den enkelte, og har slik sin egenverdi.
- Samling rundt felleskap og egenutvikling blir stadig viktigere i en fragmentert og globalisert tid hvor mange tradisjonelle sosiale og kulturelle bånd oppløses.
- Et bredt kulturtilbud som tar opp i seg både lokale tradisjoner og internasjonale impulser, vil bidra til den enkeltes utvikling og trivsel i lokalsamfunnet.
- Det er viktig at kulturdimensjonen får en plass på alle samfunnsområder. Det offentlige har en viktigere rolle enn noen gang for å legge til rette for gode kulturopplevelser i et trygt og stimulerende fellesskap.

3.2 Moderne kulturplanlegging

Komiteen mener den lokale kulturpolitikken må ta utgangspunkt i kommunens kjerneoppgaver : forvaltning, tjenesteproduksjon og lokalsamfunnsutvikling.

Nasjonale og regionale myndigheter fremhever virkemidler og arbeidsformer som stimulerer og styrker kommunens rolle i lokal samfunnsutvikling, og dreier sin virkemiddelbruk mot dette. Stikkord er partnerskap, innovasjon og oppstrømsarbeid.

Komiteen har funnet mange relevante og aktuelle innfallsvinkler i den nye tilnærmingen som i dag preger internasjonal og nasjonal kulturplanlegging:

- strategisk bruk av kulturelle ressurser som en integrert del av lokalsamfunnsutvikling, næringskaping og stedsutvikling
- partnerskap, nettverk og samarbeid som arbeidsform
- verdiskaping og vekst i kultur- og kulturbaserte næringer
- Stimulering av kreativ kompetanse og innovasjon

Kulturelle ressurser er gitt en bred definisjon og omfatter kulturminner, lokale tradisjoner, kunst, underholdning, rekreasjon, medie- og kunnskapsindustri, sport, turisme, arkitektur og stedsutvikling.

Komiteen har vurdert kommunens kulturelle ressursgrunnlag som bredt og mangfoldig. En utfordring i planarbeidet har i tillegg til å beskrive kjente og eksisterende ressurser vært også å se ubrukte muligheter og tilgjengelige potensialer.

3.3 Kommunens rolle

Komiteen mener kommunen skal ha følgende hovedansvar på kulturområdet :

- Være premissleverandør og samarbeidspart i plan- og utviklingsarbeid (kulturplanlegging, prosjekter, innovasjon)
- Organisere og drifte kommunale kulturtilbud, kulturinstitusjoner og kulturarenaer
- Stimulere og støtte opp om aktivitet, utvikling og samarbeid på kulturområdet
- Markedsføre en samlet kulturprofil for Gran kommune og lokalsamfunnet
- Støtte de frivillige organisasjonene økonomisk

Komiteen mener kommunen har god tradisjon for samarbeid med lokalt kulturliv. Det er viktig å opprettholde og videreutvikle de virkemidlene og arbeidsformene kommunen har utviklet på områder som:

- tilskuddsformidling
- arenaformidling
- nettverksbygging
- arrangementsutvikling
- kompetanseformidling
- kvalitetssikring
- markedsføring av kultur og kulturtilbud
- innovasjon og nytenking (prosjekter og planer)
- utleie av utstyr, lokaler, teknisk utstyr

Komiteen mener kommunen har et spesielt ansvar for barn/unge og grupper med spesielle behov.

3.4 Strategiske innsatsområder og hovedmål

Komiteen har lagt følgende strategiske innsatsområder til grunn for planens hovedmål :

- Det frivillige kulturlivet
- Kommunale kulturinstitusjoner / kulturtjenester
- Kunst – og kulturformidling
- Møteplasser for kultur
- Kulturprofilering

- Kulturvern, kulturminnevern og museum
- Kultur og næring
- Kultur og omgivelser (byggeskikk, arkitektur, stedsutvikling)

Disse innsatsområdene skal sammen med målene kjennetegne kommunens kulturprofil.

Komiteen har valgt å bygge planens hovedmål rundt temaene:

- **Kultur for alle**
- **Kulturarv**
- **Stedsutvikling**
- **Kultur og næring**

4. Visjon og mål

Visjon:
Et rikt og mangfoldig kulturliv som fremmer egenutvikling, fellesskap, trivsel og verdiskaping.

Hovedmål 1 Kultur for alle	Hovedmål 2 Kulturarv	Hovedmål 3 Stedsutvikling	Hovedmål 4 Kultur og næring
Et kulturliv med høy kvalitet, mangfold, bredde og tilbud til alle.	Høy bevissthet om verdiene knyttet til kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer.	Fokus på kultur som ressurs i utviklingen av levende, attraktive og konkurransedyktige sentrumsområder og grender i Gran kommune	Utvikle attraktive miljøer for profesjonelle kulturaktører, kulturnæringer og kulturbaserte næringer
Delmål 1.1 Et sterkt, frivillig organisasjonsliv med mange aktive innbyggere og stor dugnadsånd.	Delmål 2.1 Sikre forvaltning av kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer.	Delmål 3.1 Strategisk bruk av kulturelle ressurser i utviklingen av sentrumsområder/tettstedene i Gran kommune	Delmål 4.1 Legge til rette for profesjonelle kulturaktører og profesjonelle kunst- og kulturproduksjoner
Delmål 1.2 Bredde og mangfold i kulturtilbud og funksjonelle, kulturelle møteplasser og arenaer.	Delmål 2.2 Dokumentere, formidle og levendegjøre kunnskap om kulturarv, kulturminner og samtidshistorie som kunnskaps, opplevels- og bruksressurs.	Delmål 3.2 Tilrettelegge for møteplasser og arenaer for kunst og kultur som en del av lokal stedsutvikling.	Delmål 4.2 Aktiv bruk og formidling av profesjonelle kultur- og kunstkompetanse i lokalmiljøet Delmål 4.3 Styrke og utvikle kulturnæringer og kulturbaserte næringer.

Visjon:
**Et rikt og mangfoldig kulturliv som fremmer
egenutvikling, fellesskap,
trivsel og verdiskaping.**

Overordnede mål :

- et aktivt og mangfoldig kulturliv med kvalitet og bredde
- et dynamisk og godt samarbeid mellom offentlige, frivillige og profesjonelle kulturaktører
- en målrettet og aktiv kommunal tilrettelegging av gode arenaer og rammevilkår for kulturlivet
- gode offentlige kulturtjenester i regi av institusjoner som Hadeland kulturskole, Gran bibliotek og Brandbu Kino
- gode kulturtilbud i regi av institusjoner som Randsfjordmuseene, Kirken, Steinhuset etc.
- god tilgang på profesjonelle kulturtilbud og opplevelser for barn og unge gjennom kulturformidlingstiltak som den "Den kulturelle skolesekken"
- en bærekraftig forvaltning av kulturlandskap og kulturminner
- kultur og kulturarv som et naturlig utgangspunkt for næringsutvikling, reiseliv og stedsutvikling

Hovedmål:

Hovedmål 1: ”Kultur for alle ”

Et kulturliv med høy kvalitet, mangfold, bredde og tilbud til alle

Hvorfor:

- kultur har en egenverdi i den gode opplevelsen, det å skape og å delta
- kultur er identitetsskapende og egenutviklende
- kultur fremmer toleranse, tilhørighet og felleskap
- kunst- og kulturopplevelser gjør det attraktivt å bo, flytte til og etablere næringsvirksomhet i kommunen
- kvalitet og bredde på kulturtilbudene er viktig for å imøtekomme innbyggernes ønsker og behov

Delmål

1.1 Et sterkt, frivillig organisasjonsliv med mange aktive innbyggere og stor dugnadsånd

- Opprettholde og videreutvikle et rikt amatørkulturliv med høy kvalitet - spesielt innenfor musikk, dans og drama.
- Aktivt samarbeid med kultur- og fritidsorganisasjonenes samordningsorganer som Lunner og Gran kulturråd, Gran idrettsråd m.v.

1.2 Bredde og mangfold i kulturtilbud og funksjonelle, kulturelle møteplasser og arenaer

- Gran kommune skal bidra til å dekke befolkningens behov for kultur- og fritidstjenester og sikre en høy kvalitet på disse.
- Gran kommune skal bidra til å videreutvikle den etablerte kulturbyggstrukturen og sikre en funksjonell storsalfunksjon.
- **Gran bibliotek** skal videreutvikle funksjonen som kultur – og kunnskapssenter,

attraktiv møteplass, læringsarena og informasjonssenter.
<ul style="list-style-type: none"> • Hadeland Kulturskole skal være en kulturell møteplass der elever gjennom læring, opplevelse og deltakelse får tilegnet seg kunnskap, ferdigheter og holdninger innen ulike kulturuttrykk.
<ul style="list-style-type: none"> • Brandbu Kino skal ha mangfold og bredde i sitt kinotilbud og være en attraktiv, moderne og uformell møteplass for filmopplevelse og samvær.
<ul style="list-style-type: none"> • Kultur- og fritidstiltak for barn og unge - som <i>fritidsklubber, ungdomsarrangementer og tilrettelegging for egenaktivitet bør</i> : <ul style="list-style-type: none"> ○ videreutvikles og drives på barn og unges egne premisser ○ baseres på høy bevissthet om inkludering av grupper med spesielle behov ○ baseres på medvirkning og samarbeid med brukergruppene og lokalmiljø – jfr. tiltak som initieres gjennom prosjektet ”Barn og unge på Hadeland velger positiv livsstil”. • Utviklingen av kultur- og fritidstilbudene for barn og unge skal aktivt søke å balansere forholdet mellom tradisjon og endringer i barne- og ungdomskulturen.
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige og private møteplasser og rom, skal oppleves som trivelige, funksjonelle og estetisk gode steder for kulturelle opplevelser og uformelt samvær.
<ul style="list-style-type: none"> • Gran kommune skal ta initiativ til en samordnet kommunikasjons og informasjonsstrategi for kulturområdet, og bl.a. tilstrebe høy kvalitet på informasjon om kultur på kommunens egen hjemmeside.

Hovedmål 2 : ” Kulturarv ”

Høy bevissthet om verdiene knyttet til kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer

Hvorfor:

Levende kulturlandskap og gode steder er grunnlag for trivsel, livskvalitet og verdiskaping.

Kulturminnevern er nødvendig for vern og utvikling:

- kulturminner har en egenverdi, er en del av vår kulturarv og identitet og utgjør viktige ressurser i vår helhetlige miljø-og ressursforvaltning og kan være en verdiskapende ressurs i steds- og næringsutvikling

Delmål

2.1. Sikre forvaltning av kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer.

- Ta initiativ til utarbeidelse av en Kommunedelplan for kulturminnevern i Gran

kommune (evt. regional plan Lunner/Gran – Lunner/Gran/Jevnaker).

- Utarbeide skjøtelsesplaner for kulturlandskap og kulturminner .
- Ta initiativ til og bidra i gjennomføringen av bevarings- og fredningsprosesser
- Sikre aktiv involvering og samarbeid med grunneiere og næringsaktører i aktuelle bevaringsprosesser .

2.2 Dokumentere, formidle og levendegjøre kunnskap om kulturarv, kulturminner og samtidshistorie som kunnskaps-, opplevelses- og bruksressurs.

- Ta i bruk kulturarven og kulturminner som en bruksressurs i næringsutvikling, reiseliv og stedsutvikling.
- Videreutvikle og styrke museenes(Randsfjordmuseene) rolle som formidler av tradisjonskunnskap og samtidskunnskap (jfr. mål i ABM-meldinga).
- Bidra til å sikre samarbeidet om videreutvikling av Tegneseriemuseet i Norge.
- Sikre en samordnet og kvalitetssikret informasjon om kulturarv og kulturminner til bruk overfor almenhet, skoler, næringsliv og reiseliv.
- Ta vare på de tradisjonsrike formidlingskanalene for lokalhistorie.
- Sørge for en aktiv oppfølging av prosjektene ” Byggeskikk og verneverdier i Land og på Hadeland” og prosjektet ”Stedsutvikling Granavollen – St.Petri”.

Hovedmål 3: ” Stedsutvikling”

Fokus på kultur som ressurs i utviklingen av levende, attraktive og konkurransedyktige sentrumsområder og grender i Gran kommune.

Hvorfor:

I en situasjon der man i utgangspunktet står konkurransemessig likt, velger en rekke byer og tettsteder strategier som framhever lokalt særpreg og lokale kulturelle tilbud, for å tiltrekke seg ny næring, høyt kvalifisert arbeidskraft og turister.

Kombinasjonen kultur, kreativitet og næring gir grobunn for en positiv vekselvirkning mellom handel og opplevelser og er en viktig faktor for utviklingen av levende og attraktive tettsteder.

Delmål

3.1 Strategisk bruk av kulturelle ressurser i utviklingen av sentrumsområdene/

tettstedene i Gran kommune :

- Denne strategien må inngå som **aktiv premiss** i arbeidet med utviklingen av sentrumsområdene, og må innarbeides som del av Gran kommunes og regionens overordnede planlegging.
- Utvikle en hensiktsmessig ”kulturell funksjonsfordeling” mellom tettstedene i kommunen.

3.2 Tilrettelegge for møteplasser og arenaer for kunst og kultur som en del av lokal stedsutvikling.

Hovedmål 4: ”Kultur og næring”

Utvikle attraktive miljøer for profesjonelle kulturaktører, kulturnæringer og kulturbaserte næringer :

Hvorfor:

Samtidig som kulturnæringer og kulturbaserte næringer utgjør et økonomisk vekstområde med et økende marked og stor verdiskaping, har kunst- og kulturproduksjon også en egenverdi.

Kulturnæringer og kulturbaserte næringer gir positive ringvirkninger for lokalsamfunn og kulturliv bl.a. i form av grunnlag for innovasjon og ny kompetanse.

Samtidig framheves det potensialet som ligger i vekselvirkningen mellom profesjonelle kulturaktører og amatørkulturlivet.

Delmål :

4.1 Legge til rette for profesjonelle kulturaktører og profesjonell kunst- og kulturproduksjon.

- Profilere Gran som en attraktiv etablerings- og bosettingskommune for profesjonelle kulturaktører.
- Vurdere og foreslå aktuelle stimuleringsiltak i form av rammevilkår og støtteordninger.

4.2 Legge til rette for en aktiv bruk og formidling av profesjonell kultur- og kunstkompetanse i lokalmiljøet

- Gjøre bruk av profesjonelle kulturaktørers faglige kompetanse i organisasjons-, innovasjon og profileringsarbeid (både i offentlig, privat og frivillig virksomhet).
- Videreutvikle samspillet mellom og overføre kompetanse fra de profesjonelle kulturaktørene til amatørkulturlivet.
- Videreføre Den kulturelle skolesekken med formidling av profesjonell kunstuttrykk/ kulturopplevelser til skoler.
- Benytte profesjonelle kulturaktører i kulturskolens virksomhet og utviklingsarbeid.

4.3 Styrke og utvikle kulturnæringer og kulturbaserte næringer

- Tilrettelegge for samhandling mellom kulturnæringene, øvrig næringsliv og reiseliv, kompetansemiljøer og virkemiddelapparat – gjennom nettverksbygging, informasjon og dialog.
- Sørge for en aktiv oppfølging av kultur- og næringsperspektivet i prosjekt ”Stedsutvikling Granavollen – Hadeland Folkemuseum/ St.Petri ” og steds- og bygdeutviklingstiltak for øvrig.
- Ta initiativ til kartlegging av status og utredning av potensialet for kulturnæringer/ kulturbaserte næringer og vurdere behovet for en regional temaplan for kultur og næring på Hadeland.

5. Handlingsprogram

Kulturplankomiteens forslag til konkrete oppfølgingstiltak:

1. Bibliotekstruktur/ biblioteklokaler:

Det legges til rette for samlokaliserte bibliotek tjenester med helhetlige løsninger i tilknytning til Hadeland videregående skole.

2. Storsalfunksjon for større kulturarrangementer:

I samarbeid med Hadeland videregående skole / Oppland fylkeskommune etableres en storsalfunksjon med tilfredsstillende scene og fasiliteter for konsert, teater og større kulturarrangementer.

3. Oppfølging av delmål i kulturplanen:

Tiltak	Delmål	Arbeidsform	Samarbeids- partnere	Tid
Kommunedelplan for kulturminner	2.1	Gran kommune tar initiativ til utarbeiding av kommunedelplan for kulturminner evt. et regionalt samarbeid med de andre hadelandskommunene.	Kommunen, Randsfjordmuseene, Oppland fylkeskommune, historielag	2007/ 2008
Temaplan kultur og næring	4.3	Gran kommune tar initiativ til et interkommunalt samarbeid om strategi for temaet kultur og næring overfor regionrådet for Hadeland. Ses også i sammenheng med oppfølging av stedsutviklingsprosjektene for Granavollen –St.Petri og Gran Sentrum og pågående profileringsarbeid for Hadeland/Gran kommune ifm. næringsutvikling / steds- og bygdeutvikling.	Kommunene, fylkeskommunen, fylkesmannen næringsliv, kulturliv, profesjonelle kulturaktører, Innovasjon Norge, SND, Hadeland Reiselivm.fl.	2006/ 2007
Samordnet kommunikasjons- og informasjonsstrategi for kulturområdet.	1.2	Gran kommunetar initiativ til en samordnet kommunikasjons- og informasjonsstrategi for kulturlivet i Gran. Arbeidet må ses i sammenheng med annet profilerings- og markedsføringsarbeid i	Kommunen, Kulturrådet for Gran og Lunner, Hadeland Reiseliv	2006/ 2007

		kommunen/regionen, bl.a. Gran kommunes og andre aktørers hjemmesider, markedsføring osv.		
Kunst- og kulturstipend for Gran kommune *	4.1 og 4.2	Gran kommune oppretter et kulturstipend. Det opprettes en arbeidsgruppe som vurderer retningslinjer, økonomi og forvaltning for stipendet. * Kulturplankomiteen ser <u>ikke</u> behov for å opprette en kulturpris for Gran.	Kommunen, Kulturrådet for Gran og Lunner , Idrettsrådet, regionrådet, næringslivet	2007
Tilskudd til større enkelt-arrangement **	1.1	Gran kommune tar initiativ til opprettelsen av en arbeidsgruppe som vurderer kommunale/ interkommunale retningslinjer for støtteordninger til større arrangementer og forholdet til dagens virkemidler. **Kulturplankomiteen viser til at temaet er satt på dagsorden i tidligere politiske vedtak(UOO –sak 001/03) og bør få en avklaring.	Kommunen, Kulturrådet for Gran og Lunner , Idrettsrådet, regionrådet, næringslivet	2007

Kommunedelplan for kultur

Faktadel

Innhold :

1. Innledning

1.1 Faktadelen

1.2 Litt om Gran kommune

1.3 Det kulturelle ressursgrunnlaget

2. Det frivillige kulturlivet

3. Kommunale kulturtjenester/- institusjoner

3.1 Kulturkontoret for Lunner og Gran

3.2 Hadeland kulturskole

3.3 Gran bibliotek

3.4 Gran kino

3.5 Gran idrettshall

3.6 Samspillet mellom kommunen og frivillige lag/foreninger

4. Kunst og kulturformidling

5. Møteplasser for kultur

6. Kulturprofilering

7. Kulturvern/ kulturminnevern og museum

8. Kultur og næring

9. Kultur og omgivelser

10. Økonomi / kostratall for kultursektoren i Gran

11. Brukerundersøkelsen 2005

12. Utviklingstrekk, rammer og endringsbehov

12.1 Nasjonale utviklingstrekk og rammer

12.2 Lokale utviklingstrekk/ endringsbehov

13. Konsekvenser av mål

1. Innledning

1.1 Faktadelen

Gran kommunes administrasjon har utarbeidet planens faktadel. Faktadelen beskriver:

- status for kulturområdet i Gran
- viktige planforutsetninger / utviklingstrekk
- endringsbehov
- konsekvenser av mål

Forutsetninger og rammebetingelser for planarbeidet har endret seg underveis i planprosessen. Administrasjonen har fortløpende orientert komiteen om endringer og styringssignaler av betydning for planen. Både nye nasjonale, regionale og kommunale planer og ikke minst det regionale utviklingsarbeidet har påvirket arbeidet.

Gran kommune har utarbeidet egen kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Det henvises til denne planen når det gjelder nærmere fakta og opplysninger på det idrettspolitiske området.

1.2 Litt om Gran kommune

Beliggenhet, befolkning og bosetting

Gran kommune ligger i søndre del av Oppland, på begge sider av Randsfjorden og er den største av hadelandskommunene. Pr. 01.01.06 var det 13066 innbyggere i kommunen. De tre tettstedene Brandbu, Jaren og Gran har tilsammen ca.5000 innbyggere.

Næringsliv - arbeidsplasser

Gran kommune har rike tradisjoner som jord- og skogbrukskommune. Selv om bare ca. 6% er direkte sysselsatt i landbruket så bidrar landbruket direkte og indirekte til langt flere arbeidsplasser.

Industri, bygg og anlegg sysselsetter 16 % av den yrkesaktive del av befolkningen, mens 78% arbeider innen servicenæringen. Nærmere 2300 personer har sitt arbeid utenfor kommunens grenser.

Boliger, skoler og barnehager

Gran har et desentralisert bo-, skole- og barnehagetilbud. Kommunen har 10 barneskoler, og 3 ungdomsskoler. Skolene har fra 60 og opp til 260 elever. Hadeland videregående skole har i dag tre avdelinger (Roa, Brandbu og Gran). Disse er vedtatt samlokalisert til en ny skole i Gran sentrum i 2009. Vest-Oppland folkehøyskole ligger i Brandbu.

Utviklingstrekk

Mens både Gran kommunes kommuneplan og Fylkesdelplanen for Hadeland fra forrige periode framholdt *nærheten til Gardermoen* og den forventede ”*Gardermo-effekten*” som et bærende tema, er det i dag i sterkere grad *Nær-Oslo perspektivet* som er den dominerende utviklingsfaktoren i den regionale planleggingen.

Gran kommune har i høringsuttalelser tilknyttet de nasjonale prosessene om regiontilhørighet, vendt seg mot Oslo og har sammen med Lunner og Jevnaker gått inn som deltakere i den utvidede Oslo-regionen.

Kommunestruktur-debatten er et annet vesentlig avklaringsstema som påvirker det videre arbeidet med mål- og utviklingsretning for Gran kommune. Skal den videre utviklingen planlegges innenfor dagens geografiske grenser, eller skal man ta et bredere regionalt utgangspunkt?

I ulike plansammenhenger framholdes Hadelandsregionen som en vekstregion. Gran kommune hadde i perioden 1998-2004 en ikke ubetydelig befolkningsvekst, og med økende sentralisering til tettstedene og spesielt skolekretsene Solvang, Jaren og Sanne.

Befolkningsstatistikken nedenfor viser de siste årenes reelle utvikling i Gran kommune:

Befolkning pr. 1. januar 1998-2006 i Gran kommune.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
12 635	12 724	12 877	13 011	13 038	13 085	13 095	13 010	13 066

Pr.01.01.06 hadde Gran kommune 13 066 innbyggere fordelt slik på alder:
0 -19 år : 3238 personer (24,8%), 20- 66 år: 7808 personer (59,7%), 67- 90+år : 2020 personer (15,5%). Andel innvandrerbefolkning utgjør 3,2 % (418 personer).

1.3 Det kulturelle ressursgrunnlaget

Kommunen har et aktivt og bredt sammensatt kulturliv, med mange tilbud og aktiviteter. Det er et godt utviklet samarbeid mellom offentlige, frivillige og profesjonelle kulturaktører. Det unike kulturlandskapet og den rike kulturhistorien gir kommunen særpreg og identitet. Det kulturelle ressursgrunnlaget er mangfoldig:

- Det frivillige kulturlivet
- Kommunale kulturtjenester/- institusjoner
- Kunst og kulturformidling
- Møteplasser for kultur
- Kulturprofilering
- Kulturvern/ kulturminnevern og museum
- Kultur og næring
- Kultur og omgivelser

2. Det frivillige kulturlivet

Det er 200 registrerte lag/foreninger innen idrett, musikk/sang, teater, barn/ungdom, almenne voksne foreninger, livssyn, grendehus og velforeninger.

I 2005 mottok 76 av disse kommunal driftsstøtte: 19 sang/musikkforeninger : ca. 700 medlemmer, 24 idrettslag : 2000 aktive medlemmer, 10 barne/ungdomsforeninger: ca. 300

medlemmer, 23 foreninger for almen kultur: ca.2500 medlemmer. Totalt kr. 430.000 i ordinær driftsstøtte. Videre kr.200.000 til drift av idrettsanlegg og kr.95.000 til arrangementsretta tiltak. Kommunal andel ved søknad om spillemidler til idrettsanlegg og nærmiljøanlegg utgjør kr.350.000

Interesseorganisasjoner:

Lunner og Gran kulturråd (stiftet 2006) har som formål:

- Å være et kontakt- og samarbeidsorgan for likeverdige og selvstendige organisasjoner og lag som driver kulturaktiviteter og ta opp saker som er av felles interesse for disse.
- Bidra til å styrke kulturlivet organisatorisk samt kartlegge og planlegge kulturlivets behov i kommunene.
- Gi råd som gjelder miljø- og kulturplanlegging.
- Gi råd om bruk av kommunale kultur- og voksenopplæringstilskudd. Dvs. innstille overfor kommunen om fordeling av ordinære driftsmidler/kulturmidler.
- Bidra til å koordinere konsert-, kultur- og miljøtiltak

Gran Musikkråd inngår nå som et ”fagråd” under kulturrådet.

Gran Idrettsråd: er idrettslagenes interesseorgan. De prioriterer søknader om spillemidler til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, foreslår fordelingen av kulturmidler – både ordinært driftstilskudd og tilskudd til drift av idrettsanlegg - og er aktivt med i arbeidet med Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet.

Det er viktig for Gran kommune å ha disse rådene å forholde seg til og spesielt fra idrettens side peker de også på det positive samarbeidet de har med kommunen.

3. Kommunale kulturtjenester/ institusjoner:

Det kommunale kulturområdet er delt i følgende virksomhetsområder:

- ❖ Kulturkontoret for Lunner og Gran/ fritidsklubber
- ❖ Gran bibliotek
- ❖ Hadeland kulturskole
- ❖ Brandbu kino
- ❖ Gran idrettshall

Totalt 24,3 årsverk fordelt på 53 stillinger.

Kommunen har som oppgave å utvikle og tilrettelegge for et mangfoldig og godt kulturtilbud i Gran. Kommunen kan ved sin kompetanse og ulike økonomiske og administrative virkemidler bistå det frivillige kulturlivet på en rekke områder. Kommunen har et spesielt ansvar for barn/unge og grupper med spesielle behov. Kvalitet på tilbudene og samspill frivillige og profesjonelle er også et område hvor kommunen er en viktig katalysator og tilrettelegger.

3.1 Kulturkontoret for Lunner og Gran – allmenn kultur

Årsverk: 6,4 årsverk – 14 stillinger for Lunner og Gran

- Planer, prosjekter og tiltak innen kultur, miljø og fritid.
- Barne – og ungdomstiltak (fritidsklubber, skatepark, ”Huset”, motocrosskole m.v.).

- Drift og utleie av kommunale allaktivitetshus/kulturbygg (Granvang, Huset, Apotekergården, kommunehuset på Granavollen og Klokkerlåven).
- Fritidstiltak for utviklingshemmede og ledsagerbevisordningen.
- Formidling av kommunale og statlige tilskuddsordninger for kulturbygg/samfunnshus og anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet.
- Drift av badeplasser, skiløyper, friluftssentralen, utfartsparkingsplasser, leirplasser/ oppsyn i Fjorda,
- Drifts-, prosjekt- og arrangementstilskudd til lokalt foreningsliv, lokale/regionale kulturinstitusjoner og andre samarbeidsinstanser.
- Kulturformidling (bl.a. gjennom ”Den Kulturelle Skolesekken” og ”Kulturmenyen i Oppland”).
- Miljøvern, LA21, kulturminnevern, biologisk mangfold, friluftsliv, byggeskikk og kulturlandskap

3.2 Hadeland Kulturskole

Årsverk: 9 årsverk – 20 stillinger.

Kulturskolen gir desentralisert og variert opplæring i aldersgruppen 0 – 19 år. Base for administrasjon og deler av undervisning er lagt Granvang i Gran. Det selges tjenester/ undervisning innen musikk til Lunner kommune (tidligere også Jevnaker).

Kulturskolen tilbyr opplæring i musikk, scenekunst, visuelle kunsthøgskole og film gjennom :

1. Semesteropplæring:

Individuell undervisning, piano, keyboard, trekkspill, sang, gitar og blåseinstrumenter.

Gruppeundervisning, musikk i livets begynnelse, musikalsk barnehage, kor, Musikk – Dans – Drama, band, korps, tilrettelagt prosjekt ”Fritt fortalt”

2. Kulturverksteder: Opplæring gis i form av verksteder, kurser, seminarer, prosjekter og er basert på gruppesamlinger med en eller flere instruktører.

UKM: (Ungdommens kulturmønstring) Aldersgruppe 13 -19 år.

Sentral særlov: Opplæringsloven

3.3 Gran bibliotek

Årsverk: 5,36 – 8 stillinger

Gran bibliotek består av to enheter: Brandbu (hovedbibliotek) og Gran filial. Biblioteket tilbyr: Utlån av media, samarbeid med skoler/skolebibliotek, møteplass for befolkningen, skoler, lag/foreninger, kulturformidling/arrangementer og utstillinger, lokalsamling, Peder Nelson-samling, boken-kommer tjeneste, leseplasser og et ”sted-å-være”. Biblioteket har også kommunale sakspapirer og offentlig informasjon.

Bibliotekslokalene tilfredstiller ikke dagens og fremtidens krav til moderne biblioteksdrift og hovedbiblioteket i Brandbu drives i dag i lite hensiktsmessige lokaler og på dispensasjon fra kravet om tilgjengelighet for funksjonshemmede.

Åpningstider: Brandbu: 37 t. pr. uke, Gran: 16 t. pr. uke. Sentral særlov: Lov om folkebibliotek.

3.4 Gran Kino

Årsverk: 1,26 årsverk (6 stillinger).

Programmering av film, markedsføring m.v.

Utover det faste kinotilbudet tilbys skoleforestillinger (Den Kulturelle Skolesekken) og salg av forestillinger til ulike interessenter. Tilrettelegging for annen virksomhet i kinolokalene. Sentral særlov: Lov om film og videogram.

3.5 Gran idrettshall

Årsverk: 2,35 årsverk (5 stillinger)

Ansvar for daglige drift/vedlikehold av Gran idrettshall/ Rosendalsbanen.

Utleie og tilrettelegging for leietagere fra Brandbu videregående skole, Brandbu ungdomsskole, alle barneskoler og lag og foreninger samt service/oppfølging av brukergruppene. Rosendalsbanen: Sommer tilrettelegging for friidrett og på vinter islegging for skøyter. Vedlikehold utover daglig drift skjer i samarbeid med eiendomsavdelingen.

3.6 Samspill mellom kommunen og frivillige lag/foreninger:

Det satses på forskjellige virkemidler for å initiere, tilrettelegge og støtte det frivillige kulturlivet i Gran kommune.

Økonomiske virkemidler

- Ordinært driftstilskudd
- Tilskudd til drift av idrettsanlegg
- Støtte til kulturarrangementer/prosjekter m.v. (direkte støtte eller underskuddsgaranti):
- Etableringstilskudd
- Premietilskudd
- Tilskudd til kultur- og fritidstiltak for psykisk utviklingshemmede:
- Tilskudd til bygg og anlegg – knyttet til statlige spillemidler
- Kommunale og statlige midler til idrett, friluftsliv og nærmiljøanlegg
- Kommunale og statlige midler til lokale- og regionale kulturbygg

Samarbeid/avtaler mellom kommunen og lag/foreninger:

- Tilskudd til skiløypepreparering / vinterparkeringsplasser
- Badeplasser
- Folkebad /badevakter

Samarbeid rettet mot barn/unge

Aktivitetstilbud / klubbdrift: Jaren, Grymyr og Bjonerua for målgruppa 10-13 år.

Frivillighetssentralens ungdomsklubb på Lidskjälv støttes økonomisk.

Ungdomsprosjekt i Jaren Motocross.

Aktivitetssamarbeid og tilrettelegging

Gran kommune har i enkelte sammenhenger blitt invitert til å samarbeide med lag/foreninger om arrangement, for eksempel "Kirkemusikkdagene" og forskjellige konserter/utstillinger hvor vi har formidlet kontakt mellom statlige og lokale arrangører. For mange lag/foreninger er det at vi stiller opp i arrangements-/ programkomiteer og informerer om hva vi kan bidra med (økonomisk etc.) ofte det som avgjør om de gjennomfører ideer/planer for arrangement.

I tillegg til at kommunen har deltatt i komiteer hvor andre har tatt initiativet, har også kommunen selv gjennom statlige/fylkeskommunale eller kommunalt opprettede prosjekt invitert lag/foreninger med på større arrangement. Her nevnes bl.a. Hadelandsfestivalen,

Kirkespillet på Granavollen, Tusenårsmarkeringen, Pilegrimsledprosjektet og Kulturminnestafetten / Kulturminneåret.

4. Kunst- og kulturformidling

De kommunale og private kulturinstitusjonene, "Den kulturelle skolesekken", museene, kulturbedrifter m.fl. tilbyr viktige formidlingstilbud innenfor kunst og kultur. Formidling av profesjonell kunst og kultur varierer i kvalitet og omfang, men en del har etablert seg som faste og godt besøkte tilbud/ arrangementer.

Den kulturelle skolesekken utgjør et viktig formidlingstilbud til barn og unge i skoletida. Gjennom abonnementsordningen "Kulturmenyen" i Oppland fylke kjøper kommunen formidling av opplevelser innen litteratur, visuell kunst, film, og scenekunst, men mange tilbud utarbeides også lokalt/regionalt i samarbeid med kunstnere (ulike uttrykk) og kunst og kulturinstitusjoner.

Hovedvekten av tilbudene er formidling av profesjonell kunstnerisk virksomhet i regi av frivillige lag og foreninger. Videre er det utviklet samarbeid mellom amatører og profesjonelle aktører om oppsetninger og det må også fremheves at noe av amatørvirksomheten holder et kvalitativt høyt nivå. Noen tilbud kan betraktes som "kulturfyrtårnene" i Gran som eksempelvis:

- Hadeland Jazzforum – konserter 4-5 ganger pr. halvår
- Steinhusets Venner – kulturarrangementer/ foredrag 4-5 ganger pr. halvår
- Den Norske kirke/ menighetene – konserter, arrangementer m.m.
- Årlige revy- og teateroppsetninger (Gran og Lunner ungdomsteater, Fagertun barne- og ungdomsteater, Lunner revyteater og Brandbu amatørteater)
- Nyttårskonserten på Granvang (flere aktører fra Hadeland i samarbeid med profesjonelle)
- Julekonserter (Scola St.Petri, Jaren Hornmusikkforening, kor og korps)
- Hadelandsmønstringa i Størenslunden(MC-klubben Soppen)
- Glad-dager i Gran, Brandbumarten, torgdager
- Hadeland folkemuseum : Julemarked, Byggedagen, Matdagen, Håndverksdagen
- Kulturguiding Granavollen – kulturturer m/ guide
- Sommerkirken på Granavollen, m/guideordning
- Årlig Olsokarrangement m/pilegrimsvandring
- Høstutstilling ved Gran kunstforening
- Kirkemusikkdagene i Gran (Scola St.Petri, kommunen)- ikke arrangert de siste årene

Faste kommunale kulturtilbud:

- Den kulturelle skolesekken
- Ungdommens kulturmønstring
- Ungdomsarrangementer natt til 1.mai og 17.mai og evt. høsten
- Høstfestival og vinterfestival for ungdom

Gran kommune støtter også tilbud i de andre hadelandskommunene:

- Kloppstock /Hadelandsmønstringa
- Midtsommerfestival på Olimb /Bronsebukkene

Større, faste idrettarrangementer omtales i Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

5. Møteplasser for kultur

Gran har mange møteplasser og arenaer for kultur og kulturformidling. Flere av de private arenaene mottar årlig kommunal driftsstøtte - for eksempel Kirken, Stiftelsen Steinhuset og Randsfjordmuseene AS. Gran kommune er aksjonær i Randsfjordmuseene AS.

1. Kommunale kultur- og fritidsarenaer

Kulturlokaler/all-aktivitet :

”Huset” i Brandbu
Granvang i Gran sentrum
Kommunehuset på Granavollen
12 barne- og ungdomsskoler
Hjertebo/Gran arbeids- og treningssenter

Fritidsklubber :

Apoteket fritidsklubb
Apo-klubben (PU-klubb)

Kommunale kulturinstitusjoner :

Brandbu kino
Hadeland kulturskole
Folkebadet (Brandbu og Gran)
Gran idrettshall / Rosendalsbanen
Gran bibliotek (avd. Brandbu, Gran og Bjonerøa)

Friområder/ parker:

Kommunale friområder / badeplasser
Størenslunden folkepark/ ballslette
Torg/plasser
Leirplasser i Fjorda
Basecamp Lygna (lavvo m.m)
Fisketursti i Gran sentrum

Kulturminner :

Klokkerlåven
Steinsettingen på Bilden
Prestegårdshagen
Pilegrimsleden
Røykenvik

2. Private kultur- og fritidsarenaer (noen med kommunal støtte)

Kirkene i Gran
Randsfjordmuseene AS / Hadeland folkemuseum
Tegneseriemuseet i Norge
Stiftelsen Steinhuset
Sjo kultursenter
Pilegrimsloftet på Tuv
Raukr Viking
Fritidsklubber på Jaren, Grymyr, Bjonerøa og Gran

Foreningshus/grendehus/forsamlingshus/
Frivillighetssentralen
Private idrettsanlegg
Friluftsområder (skiløyper, badeplasser),
Nærmiljøanlegg, natur- og kulturstier

6. Kulturprofilering

Kulturlivet og kulturnæringene profilerer seg gjennom ulike former for markedsføring og merkevarebygging. Gran kjennetegnes av et rikt og mangfoldig kulturliv med kvalitet og bredde innenfor mange områder(særlig korps, teater, kor). Dugnadsånden er stor.

Utvikling av ”kulturfyrtårn” og større arrangementer/ festivaler, aktiv markedsføring av profesjonelle kunstnere og nye kulturhus er en strategi mange kommuner velger i dag. Dette er områder hvor Gran kommune ikke har prioritert midler og innsats spesielt. Debatten rundt den konkrete saken om kjøp av Granvang bl.a. for å sikre en storsalfunksjon, viste at kulturlivet selv nå etterspør et kulturhus og fortrinnsvis en storsal med tekniske og praktiske fasiliteter for større oppsetninger og tilbud av høy kunstnerisk kvalitet.

Kulturlivet og delvis næringslivet på Hadeland samarbeider pr. i dag om en del prosjekter som også kan bli ”fyrtårn” også utover egne kommunegrenser (Kloppstock, Bronsebukkene, Granavollen, Randsfjordmuseene, Kirkemusikkdagene).

Markedsføring av tilbud skjer gjennom kommunens hjemmeside, reiselivets hjemmeside og de enkelte organisasjonene, og kulturnett (arrangementskalender).

7. Kulturvern/ kulturminnevern og museum

Kommunen har en rik kulturarv å forvalte – og befolkningens interesse for dette viser seg både gjennom deltagelse i lokalhistorisk arbeid, skole- og nærmiljøprosjekter og ikke minst oppslutning om arrangementer og foredrag. Mange er involvert i arbeidet med Årbok for Hadeland, Bygdebok for Hadeland, Kirkebokregistreringer, tradisjonsmusikkarkiv og slektsforskning. Det er viktig å stimulere og ta vare på denne interessen for historie, identitet, tilhørighet.

Randsfjordmuseene AS ble konsolidert i 2005(sammenslåing av Land museum og Hadeland folkemuseum). Kommunene på Hadeland og Land er aksjonærer i museene. Aksjeselskapet har 16 ansatte og 13 årsverk ved utgangen av 2004.

Kulturlandskapet fra *Granavollen – Tingelstad – Røykenvik* er klassifisert som nasjonalt verdifullt, og deler av *Den Bergenske hovedveg/Pilegrimsleden* er med i nasjonal verneplan for gamle veger.

Gjennom prosjektet ”*Byggeskikk og verneverdier i Land og på Hadeland*”, er kommunens byggningsarv verdiklassifisert. Gran kommune opprettet en kommunal *byggeskikkpris* i 1991.

Flere oppgaver gjenstår i tilknytning til gjennomføring og videreføring av prosjekter som :

- Stedsutviklingsprosjekt Granavollen –Tingelstad – Røykenvik
- Sentrumsutvikling i Gran
- Nasjonal verneplan for gamle veger (Granavollen – Brandbu)
- Videreføring av Byggeskikk-prosjekt for Hadeland og Land
- Videreføring av Pilegrimsledprosjektet / Den bergenske hovedveg

- Regulering av spesielle kulturmiljøer til spesialområde bevaring ved bruk av Plan-og bygningsloven
- Skjøtsel-og tilrettelegging av kulturminner(tilgjengelighet, skilting, informasjon)
- Bruk av landbrukets SMIL-midler til vern og skjøtsel av kulturminner og verneverdig bygninger, kulturstier, gammel beite-og slåttemark

8. Kultur og næring

Kultur- og opplevelsessektoren regnes som en av fremtidens vekstsektorer både internasjonalt og nasjonalt. Dette gjelder både antall utøvende kunstnere, kulturtilbudet, kulturbruk og natur-, kultur- og opplevelsesbaserte næringer.

Kulturnæringene ” produserer ” kulturelle produkter og en avgrensning kan være vanskelig, men tradisjonelt regnes følgende næringer med: annonse- og reklame, arkitektur, bøker, aviser og blad, design, film, foto og video, musikk, utøvende kunst, tv og radio, bibliotek og museum. Reiseliv er eksempel på kulturbaserte næringer som tar i bruk kulturelle produkter som en innsatsfaktor i virksomheten.

Kommunen har flere profesjonelle kulturaktører: kunstnere, kunsthåndverkere, forfattere, skuespillere og musikere. Gran kommune har godt samarbeid med disse, og benytter og formidler kompetansen aktivt inn mot ”Den kulturelle skolesekken”, kulturskolen, samarbeid med amatørkulturlivet og næringslivet.

Kommunen har flere tradisjonsrike bedrifter som kan karakteriseres som kulturnæringer og kulturbaserte næringer. Ikke minst er natur- og kulturbasert reiseliv og nisjeproduksjon i landbruk i stor utvikling i regionen. Næringene stimuleres bl.a. gjennom Bygdeutviklingsmidler, etablererstipend og tilskudd fra Innovasjon Norge. Noen eksempler i Gran er:

- Hadeland Sølvsmie
- Grinakervev
- Tegneseriemuseet
- Gården Tuv/ pilegrimsloft/ 4H gård
- Raukr Viking
- Du store alpukka
- Mat fra Hadeland
- Eventyrrittet / Horsetales
- Galleri von der Lippe
- Galleri Odin
- Brynie Designsmie
- Randsfjordmuseene AS

Hadeland Reiseliv er et koordinerende organ for reiselivsbedrifter og har tilrettelagt for en profesjonell og aktiv markedsføring gjennom Turistavisa og hjemmesiden www.hadeland.info

9. Kultur og omgivelser

I Gran er det gjennomført flere prosjekter både i kommunal og privat regi med fokus på estetikk, stedsutvikling, byggeskikk og omgivelser – nå sist i stedsutviklingsprosjektene for Granavollen –

St.Petri og områdeplan for Gran sentrum. I begge prosjektene står medvirkning og lokalt engasjement sentralt. Samspillet mellom sted, næringsutvikling og kulturprofilering, kulturaktiviteter og kulturarenaer er vektlagt. Lokal identitet og særpreg, forholdet mellom tradisjon og utvikling og bruk og vern er viktige elementer i planprosessene.

Prosjektet ”Byggeskikk og verneverdier i Land og på Hadeland” avsluttes i 2006, og i den forbindelse blir det utgitt en byggeskikkveileder beregnet på almenhet, grunneiere og forvaltning.

10. Økonomi / kostratall for kultursektoren i Gran kommune

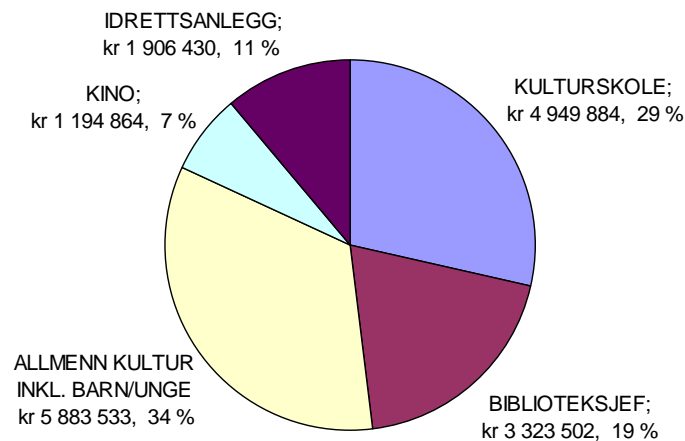
(ureviderte tall)	Gran 2003	Gran 2004	Gran 2005	Gruppe 11 *)	Oppland	Landet u/ Oslo
Prioritering						
Netto driftsutgifter kultursektoren i % av kommunens totale netto driftsutg.	2,9	2,9	2,9	3,8	3,6	4,3
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	777	798	829	1191	1071	1223

*) Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter.

Netto driftsutgifter til kulturformål har ligget på et stabilt nivå de siste årene . Sammenlignet med både landet og Oppland fylke og sammenlignbare kommuner ligger Gran på et beskjedent nivå.

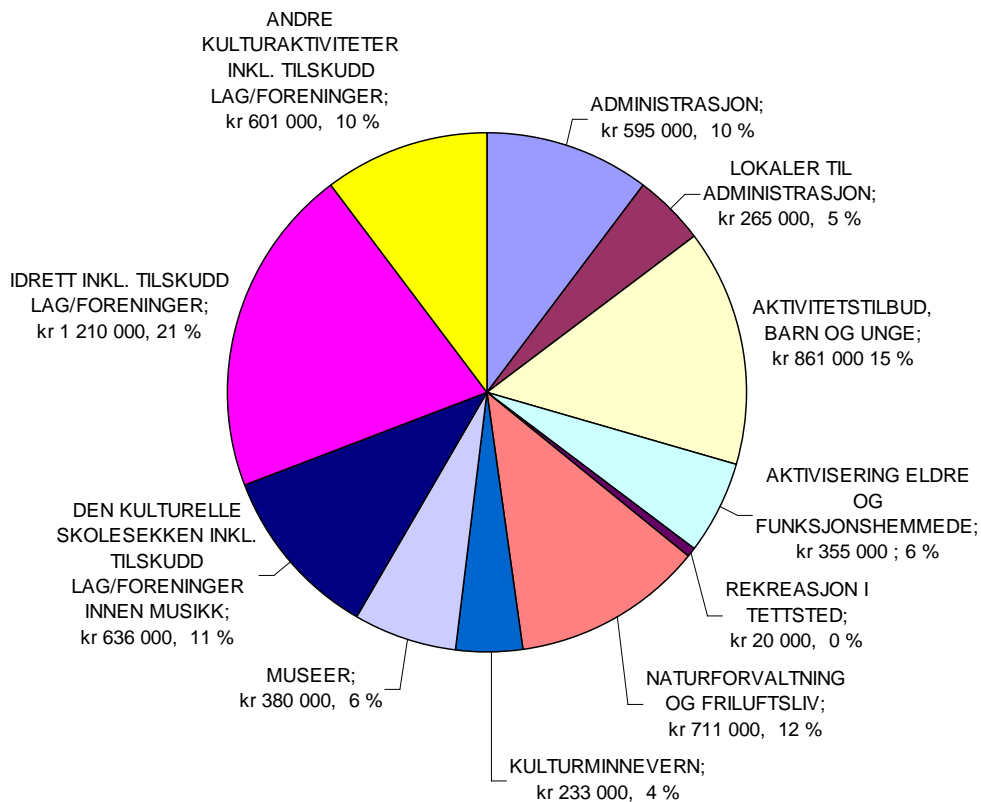
Regnskap 2005 fordeling av brutto driftsutgifter på kultursektoren

Framstillingen av fordelingen på de kommunale virksomhetsområdene i kultursektoren viser både netto og brutto driftsutgifter.

Framstillingen under viser fordelingen på tjenester/tilbud innenfor virksomhetsområdet Kulturkontoret for Gran og Lunner (allmenn kultur og barn/unge). Budsjettpostene kan variere noe fra år til år – bl.a.som følge av enkeltvedtak i budsjett-/ økonomiplan om støtte/tilskudd til spesielle tiltak. De siste årene har budsjettet stort sett vært stabilt (med noe justering for prisvekst) i forhold til tilskuddposter til lag/foreninger.

**Kulturkontoret for Lunner og Gran
(Gran kommunes andel)
fordeling på tjenester
budsjett 2006**

11. Brukerundersøkelsen i 2005

Våren 2005 ble det gjennomført en omfattende spørreundersøkelse rettet mot innbyggerne og brukere av de kommunale tjenestene i Gran kommune. **Kulturtjenester og kulturtilbud har gjennomgående meget god/ god brukertilfredshet.** I likhet med flere andre kommunale tjenester er de som er reelle brukere av kulturtjenester-/tilbud gjennomgående mer tilfredse enn ikke-brukerne - som baserer sitt inntrykk på tjenestenes ” image”. Det er for eksempel til dels stor

forskjell knyttet til vurdering av kulturtilbudene(konsert, teater, kunstutstilling, fritidsklubb, bibliotek, kulturskole) blant brukere og ikke-brukere.

På kulturområdet er det dårligst brukertilfredshet på "kulturlokaler" og spesifikt det vi kan kalle "morgendagens bibliotekstjenester"(nye medier, internett). Videre er det liten brukertilfredshet på fritidstilbud for uorganisert ungdom.

Resultatene fra undersøkelsen er publisert i en egen rapport som er lagt ut på Gran kommunes hjemmeside.

12. Utviklingstrekk og endringsbehov

12.1 Nasjonale utviklingstrekk og rammer

Analyser, styringssignaler og virkemidler i den nasjonale kulturpolitikken fremgår av flere politiske dokumenter:

St,meld. nr.48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014

St.meld.nr.22 (2004-2005) Kultur og næring

St.meld. nr.22 (1999-2000) Kjelder til kunnskap og oppleving (arkiv, bibliotek og museum)

St.meld.16 (2004-2005) Leve med kulturminner

St,meld. nr.38 (2002-2003) Den kulturelle skulesekken .

Kulturmelding for Den norske kirke (2005)- Kunsten å være kirke- om kirke, kunst og kultur

Viktige trekk i samfunnsutviklingen generelt :

- ❖ Globalisering, flerkulturelt samfunn, høyere utdanningsnivå
- ❖ Endringer i organisasjonslivet
- ❖ Prosjektorganisering av kulturlivet (f. eks festivaler)
- ❖ Sterk vekst i kulturnæringer og kulturbaserte næringer
- ❖ Et høyere utdanningsnivå medfører at flere etterspør høyere kvalitet på kulturtilbudene
- ❖ Kulturell og sosial kompetanse viktig for enkeltmennesket og samfunnet
- ❖ Globalisering har ført til ny interesse for det lokale og nasjonale: lokal identitet og tilhørighet, særpreg og tradisjon
- ❖ Aktiviteter blant barn og unge blir i stadig høyere grad påvirket av impulser fra en global media- og underholdningsverden

Den **teknologiske utviklingen** innenfor mange felt går raskt:

- ❖ Kino ("digital revolusjon")
- ❖ Bibliotek ("Det sømløse bibliotek", interaktive tjenester, døgnåpent bibliotek)
- ❖ Internett/ data gjør at kommunikasjon og informasjon flyter lettere

12.2 Lokale utviklingstrekk/ endringsbehov

- ❖ Kultur- og kulturbaserte næringer er i utvikling

- ❖ Stedsutviklingsprosjekter igangsatt
- ❖ Tettere samarbeid mellom næringsliv og kulturliv
- ❖ Reiseliv i utvikling
- ❖ Randsfjordmuseene er konsolidert
- ❖ Kirken viktig kulturaktør
- ❖ Barn og unges oppvekstmiljø utfordres på mange områder
- ❖ Flerkulturelt samfunn (andel innvandrerbefolkning i Gran er 3,2%)
- ❖ Hadeland videregående skole er lagt til Gran med de muligheter dette gir for samlokalisering med andre viktige funksjoner for eksempel kulturbygg
- ❖ Gran idrettshall rehabiliteres
- ❖ Skolestrukturdebatt
- ❖ Nær-Osloperspektivet er blitt viktigere
- ❖ Kommuneorg og kommunens hjemmeside er videreutviklet med henblikk på forbedret service og god kommunikasjon

Endringsbehov-/ ønsker som har hatt betydning for kulturplanen er identifisert gjennom :

- planer/ politiske vedtak i Gran kommune og Regionrådet for Hadeland
- brukerundersøkelsen i Gran 2005
- høring på Granvangsaken(storsalfunksjon)
- dialogmøter med kulturlivet, reiselivet og næringslivet
- dialog med kulturrådet for Lunner og Gran og idrettsrådet for Gran
- økonomiplan/ administrativ SWOT-analyse ifm. økonomiplanarbeidet(muligheter/trussel-analyse)
- administrative virksomhetsplaner

Hovedinntrykket av dette er at de tradisjonelle områdene for kultur – som det frivillige kulturlivet og kulturinstitusjonene - verdsettes og fokuseres høyt, men at bevisstheten om potensialet for verdiskaping og kobling til stedsutvikling og næringsutvikling er svakere.

Høringssaken om kjøp av Granvang og dialogmøtet med kulturlivet har bekreftet at det er et sterkt ønske både i det frivillige og profesjonelle kulturlivet om bedre fasiliteter for større forestillinger og arrangementer og en moderne bibliotekstjeneste – konkretisert gjennom ønsket om en funksjonell storsal og et nytt bibliotek. Det er også pekt på behovet for regional samhandling, samarbeid om og utvikling av viktige regionale funksjoner på kulturområdet.

13. Konsekvenser av mål

Målsettingene slik de presenteres i kulturplanens mål og handlingsprogram, er samlet sett ambisiøse og spenner over et vidt spekter av temaer og utviklingsområder for mer enn tradisjonelle kultur- og fritidsområder.

De økonomiske konsekvensene må konkretiseres og vurderes som en del av de årlige budsjett- og økonomiplanprosessene. Parallelt med de økonomiske konsekvensene vil flere av målene også kunne skape utfordringer i forhold til kapasitet, kompetanse og administrativ organisering.